

ВІДГУК

офіційного опонента Бойчука Віталія Миколайовича про дисертацію та автореферат Андрошука Ігоря Петровича «Теоретичні і методичні засади професійної підготовки майбутніх учителів трудового навчання та технологій до організації позаурочної художньо-технічної діяльності учнів» на здобуття наукового ступеня доктора педагогічних наук за спеціальністю 13.00.04 – теорія та методика професійної освіти та спеціальністю 13.00.07 – теорія і методика виховання

Ступінь актуальності обраної теми. Актуальність поданої до захисту дисертаційної роботи Андрошука Ігоря Петровича виправдана специфікою дизайн-освіти в педагогічних ЗВО, зумовленою педагогічною спрямованістю, орієнтацією на впровадження проектних технологій у загальноосвітній школі. Підвищені вимоги до професійної компетентності майбутніх фахівців та формування творчої особистості майбутнього вчителя є пріоритетним у системі національної освіти, а сучасні аксіологічні орієнтації посилили потребу в створенні умов для всебічного розвитку особистості, вміння нею продукувати художні образи, прагнення до самовдосконалення та самореалізації, розвитку творчого потенціалу. До числа найважливіших завдань розвитку системи освіти України, в контексті впровадження STEAM-освіти, є пошук організаційних методик та шляхів виконання опрацювання нового змісту освіти, доступного й цікавого для дітей, соціально і гуманітарно орієнтованого, спрямованого на інтелектуальний розвиток молоді. У цьому контексті необхідність професійної підготовки майбутніх учителів трудового навчання та технологій до організації позаурочної художньо-технічної діяльності учнів вимагає істотного оновлення змісту і методик підготовки вчителя. У процесі професійної підготовки фахівця за спеціалізацією 014.10 Середня освіта (Трудове навчання та технології) складається оптимальна база для формування у майбутніх учителів технологій необхідних компетенцій щодо організації позаурочної художньо-технічної діяльності учнів в контексті компетентнісного підходу, який має на меті самоосвіту, самовизначення, самоактуалізацію, соціалізацію і розвиток творчої індивідуальності. Автор дослідження цілком мотивовано підійшов до вибору теми і сформулював її таким чином, щоб акцентувати увагу наукової громадськості на необхідності забезпечення саме художньо-технічної діяльності учнів у сучасній практиці професійної підготовки майбутніх учителів технологій. Як зазначає дисертант, результати аналізу сучасного стану підготовки майбутніх учителів трудового навчання та технологій до організації позаурочної художньо-технічної діяльності учнів дають змогу стверджувати, що сучасні реалії вимагають оновлення підходів, удосконалення змісту й методик підготовки вчителів до реалізації освітніх завдань у позаурочний час, а також модернізації завдань, змісту й форм позаурочної художньо-технічної діяльності учнів.

Зазначимо, що для постановки і розгляду на дисертаційному рівні вказаної проблеми були відповідні підстави, а саме: наявність низки суперечностей, які мають місце в сучасній світовій практиці, потребами суспільства й Нової

української школи в учителях новаторів, здатних до творчої, науково-педагогічної діяльності під час урочної й позаурочної діяльності учнів і недостатнім рівнем їхньої готовності щодо реалізації цих видів діяльності, виховним потенціалом позаурочної художньо-технічної діяльності учнів і нереалізованістю його можливостей учителями трудового навчання та технологій у професійній діяльності, необхідністю цілеспрямованої підготовки майбутніх учителів трудового навчання та технологій до організації позаурочної художньо-технічної діяльності учнів і невідповідністю наявних методик їхньої підготовки у закладах вищої освіти, необхідністю наукового обґрунтування системи професійної підготовки майбутніх учителів трудового навчання та технологій щодо організації позаурочної художньо-технічної діяльності учнів і недостатньою розробленістю теоретико-методологічних засад її проектування, недостатня увага закладів вищої освіти до художньо-технічної діяльності студентів не дизайнерських спеціальностей, відсутність обґрунтованих теоретичних і методичних матеріалів, які б сприяли вирішенню вказаної проблеми на системному рівні. У своїй сукупності ці параметри наукового осмислення дисертаційної теми дозволили І.П. Андросуку цілеспрямовано підійти до організації і проведення науково-педагогічного пошуку.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків та рекомендацій. Дисертаційна робота І.П. Андросука виконана на достатньому фактичному матеріалі: дослідженням було охоплено 759 студентів спеціальності «Середня освіта. Трудове навчання та технології» і 38 викладачів закладів вищої освіти, 92 вчителі трудового навчання і 365 учнів закладів загальної середньої освіти Хмельницької, Вінницької, Черкаської та Сумської областей. Достовірність висновків і результатів, що отримані автором роботи, ґрунтуються на підставі використання комплексної системи методів оцінювання навчальних досягнень студентів з використанням загальноприйнятих критеріїв математичної статистики. Отримані висновки дисертації конкретні і повністю відповідають зазначеним завданням дослідження.

Оцінка змісту та завершеності дисертації. Аналіз основного змісту дисертації дає підстави стверджувати: дисертантом правильно визначено його мету, завдання, об'єкт, предмет, сформульовано концепцію та гіпотезу, розкрито наукову новизну і практичну значущість роботи, що дозволило грамотно і чітко визначити завдання, виконати їх у повному обсязі, про що свідчать отримані результати, сформульовані висновки і рекомендації. Звертає на себе увагу логічно виправдана структура та послідовність викладу змісту дисертаційної роботи І.П. Андросука, яка в повній мірі відповідає меті та завданням проведеного дослідження. Усі поняття, які у дослідженні відіграють принципову роль, старанно аналізуються і розкриваються, їх тлумачення достатньо аргументовані і підкріплені авторською точкою зору.

У першому розділі – «Професійна підготовка майбутніх учителів трудового навчання та технологій до організації позаурочної діяльності учнів як педагогічна проблема» дослідник здійснив досить повний аналіз різних трактувань понять «професійна підготовка майбутніх учителів трудового навчання та технологій» та ін.; схарактеризовано стан і зарубіжний досвід

підготовки майбутніх учителів трудового навчання та технологій до організації позаурочної художньо-технічної діяльності учнів, що дозволило йому окреслити освітні траєкторії професійної підготовки майбутніх учителів технологій згідно рівнів вищої освіти. За результатами аналізу наукових праць виокремлено два основних напрями досліджень з означеної проблеми: перший пов'язаний з вивченням теорії й методики підготовки педагогів до організації позаурочної й позашкільної діяльності; другий – з визначенням напрямів позаурочної діяльності учнів і методикою їх реалізації в контексті проблем виховання.

На особливу увагу в роботі заслуговує те, що теоретичне підґрунтя професійної підготовки вчителів технологій збагачено й закордонним досвідом. Осмислення тенденцій у галузі освіти та їхньої орієнтації на країни, що вирізняються високим рівнем педагогічної освіти, дисертантом проаналізовано досвід підготовки майбутніх учителів технологій у США, Канаді й Фінляндії. Саме ці країни на протязі багатьох років демонструють високі показники якісної освіти щодо професійної підготовки майбутніх учителів та їх подальшої педагогічної діяльності. Представлені І.П. Андрощуком результати аналізу наукових досліджень вказують на те, що професійна підготовка майбутніх учителів технологій у США здійснюється за однією з моделей: паралельною, послідовною або альтернативною. Стандартами Національної ради з питань акредитації підготовки вчителів (NCATE (National Council for Accreditation of Teacher Education)) визначено перелік знань та умінь, якими має оволодіти вчитель: знання фахових дисциплін; знання дисциплін психолого-педагогічного циклу; професійні знання та вміння, спрямовані на забезпечення якості освітнього процесу; вміння, що сприяють професійному вдосконаленню; вміння взаємодіяти у полікультурному середовищі. Підготовка майбутніх учителів технологій немає розподілу між урочною й позаурочною діяльністю учнів. Підготовка майбутніх учителів здійснюється на інтегрованій основі й передбачає готовність вчителя до реалізації освітніх завдань у позаурочній діяльності також. Важливою складовою підготовки є педагогічні практики, які студенти проходять протягом всього періоду навчання в університеті. Підготовка вчителя після закінчення навчання у закладі вищої освіти не завершується. Існує багато програм підтримки молодого вчителя, наставництва, курси для підвищення кваліфікації, які сприяють реалізації принципу неперервності освіти впродовж життя.

У другому розділі – «Позаурочна художньо-технічна діяльність учнів – важливий складник професійної діяльності вчителів трудового навчання та технологій» – висвітлено змістову характеристику позаурочної художньо-технічної діяльності учнів; схарактеризовано її пізнавальний, виховний і розвиваючий потенціал; обґрунтовано структурні компоненти позаурочної художньо-технічної діяльності учнів. З'ясовано, що позаурочна художньо-технічна діяльність інтегрує у собі дві складові: художню й технічну. Так, до художньої складової віднесено художнє проектування (дизайн) та оздоблення предметів побуту й відпочинку людей, а до технічної – технологічний процес виготовлення об'єктів проектування з конструкційних матеріалів за допомогою інструментів, допоміжного та виробничого обладнання. Виокремлено такі переваги позаурочної художньо-технічної діяльності учнів: можливість

швидкого реагування на зміни в галузі освіти, науки, мистецтва і техніки та потреби батьків і учнів; гнучкість у формуванні змісту, виборі форм і методів діяльності; створення умов для здійснення профорієнтаційної роботи; забезпечення допрофесійної й професійної підготовки; забезпечення персоніфікації творчої діяльності учнів; активізація пізнавальної активності учнів й залучення їх до художньо-технічної творчості.

Обґрунтовано *структурні компоненти позаурочної художньо-технічної діяльності учнів* як складові частини її структури, що взаємодіють між собою та, змінюючись якісно, впливають на підвищення ефективності функціонування всієї системи позаурочної діяльності: *цільовий* (відображає мету й завдання позаурочної художньо-технічної діяльності учнів); *організаційний* (заклади загальної середньої, позашкільної, професійної (професійно-технічної) освіти, заклади фахової передвищої освіти, заклади вищої освіти, будинки культури, клуби, будинки офіцерів тощо); *суб'єктний* (вихованці, учні, слухачі, педагогічні працівники, батьки або особи, які їх замінюють; представники підприємств та установ і фахівці, які залучені до освітнього процесу); *змістовий* (містить освітні програми, навчальні плани та програми гуртків, факультативів, секцій, творчих об'єднань); *процесуальний* (відображає форми, методи, засоби та матеріально-технічне забезпечення позаурочної художньо-технічної діяльності учнів).

У третьому розділі «Теоретико-методологічні засади професійної підготовки майбутніх учителів трудового навчання та технологій до позаурочної художньо-технічної діяльності» – дисертантом обґрунтовано сучасні підходи й концепцію професійної підготовки майбутніх учителів трудового навчання та технологій до організації позаурочної художньо-технічної діяльності учнів; висвітлено сутність поняття «готовність майбутніх учителів трудового навчання та технологій до організації позаурочної художньо-технічної діяльності учнів», визначено компоненти, критерії, показники й схарактеризовано рівні готовності майбутніх учителів трудового навчання та технологій до організації позаурочної художньо-технічної діяльності учнів.

Логіці дослідження відповідає, що на основі вивчення прогресивних педагогічних ідей, теорій, концепцій виокремлено провідні методологічні підходи до підготовки майбутніх учителів трудового навчання та технологій до організації позаурочної художньо-технічної діяльності учнів: системний, синергетичний, компетентнісний, діяльнісно-розвивальний, особистісно зорієнтований, культурологічний та аксіологічний.

Помітним є прагнення дисертанта цілісно представити ідеї теоретико-методичного підґрунтя дослідження через авторську концепцію професійної підготовки майбутніх учителів трудового навчання та технологій до організації позаурочної художньо-технічної діяльності учнів, що передбачає: обґрунтування основних теоретико-методологічних засад, які покладено в основу професійної підготовки майбутніх учителів трудового навчання та технологій із високим рівнем готовності до організації позаурочної художньо-технічної діяльності учнів, що спрямовані на формування професійно-педагогічних знань і вмінь, особистісних якостей, професійної компетентності й здатності до реалізації виховного потенціалу позаурочної художньо-технічної діяльності учнів;

визначення науково обґрунтованих педагогічних умов і діагностичного інструментарію.

І.П. Андрощуком встановлено, що для реалізації концептуальних положень професійної підготовки майбутніх учителів трудового навчання та технологій до організації позаурочної художньо-технічної діяльності учнів необхідно: забезпечити організацію позаурочної художньо-технічної діяльності учнів на основі співпраці закладів освіти різних типів і рівнів; схарактеризувати виховний потенціал й структурні компоненти позаурочної художньо-технічної діяльності учнів; залучати студентів до організації та провадження позаурочної художньо-технічної діяльності учнів на всіх етапах підготовки в закладах вищої освіти для формування в них досвіду; обґрунтувати методики теоретичної, практичної й методичної підготовки майбутніх учителів трудового навчання та технологій до організації позаурочної художньо-технічної діяльності учнів на засадах оновлення змісту, форм й методів; розробити навчально-методичний комплекс для підготовки майбутніх учителів трудового навчання та технологій до організації позаурочної художньо-технічної діяльності учнів, що сприятиме опануванню студентами сучасних педагогічних і виробничих технологій, традиційних й інноваційних технік декоративно-прикладного мистецтва.

Дисертантом з'ясовано, що професійна підготовка майбутніх учителів трудового навчання та технологій до організації позаурочної художньо-технічної діяльності учнів являє собою цілеспрямований процес формування професійних знань, умінь, навичок, особистісних якостей, набуття досвіду організації та здійснення позаурочної художньо-технічної діяльності учнів, що сприяє самореалізації й досягненню професійного успіху.

Здобувач наукового ступеню доктора педагогічних наук І.П. Андрощук встановив, що готовність майбутніх учителів трудового навчання та технологій до організації позаурочної художньо-технічної діяльності учнів являє собою інтегративне утворення особистості, що характеризується структурною цілісністю й системністю, містить особистісний, когнітивний та операційний компоненти, відображає здатність майбутніх учителів трудового навчання та технологій ефективно виконувати професійні завдання щодо організації позаурочної художньо-технічної діяльності учнів. Визначив рівні готовності майбутніх учителів трудового навчання та технологій до організації позаурочної художньо-технічної діяльності учнів: репродуктивний, продуктивний, творчий.

У четвертому розділі «Обґрунтування системи професійної підготовки майбутніх учителів трудового навчання та технологій до організації позаурочної художньо-технічної діяльності учнів» дисертантом теоретично обґрунтовано й розроблено модель й організаційно-педагогічні умови професійної підготовки майбутніх учителів трудового навчання та технологій до організації позаурочної художньо-технічної діяльності учнів; спроектовано зміст й обґрунтовано методики теоретичної, практичної та методичної підготовки майбутніх учителів трудового навчання та технологій..

У п'ятому розділі «Дослідницько-експериментальна перевірка ефективності професійної підготовки майбутніх учителів трудового навчання та технологій до організації позаурочної художньо-технічної діяльності учнів» І.П.

Андрощуком представлено програму, основні етапи й результати дослідницько-експериментальної роботи, проведено кількісний та якісний аналіз ефективності розробленого науково-методичного забезпечення, інтерпретовано одержані результати дослідження.

Отримані результати педагогічного експерименту засвідчують ефективність системи професійної підготовки майбутніх учителів трудового навчання та технологій до організації позаурочної художньо-технічної діяльності учнів.

На основі якісного й кількісного аналізу результатів експерименту, констатовано, що отримані показники підтверджують позитивну динаміку щодо сформованості готовності у майбутніх учителів трудового навчання та технологій до організації позаурочної художньо-технічної діяльності учнів. Узагальнення результатів та їх порівняння дає змогу стверджувати, що кращі показники в експериментальній групі: творчий рівень мають 19,34 %, що на 6,28 % більше ніж в контрольній групі; продуктивний рівень – 57,43 %, що на 4,33 % більше, ніж в контрольній групі; репродуктивний – 23,23 %, що на 10,61 % менше, ніж в контрольній групі.

Загальну й часткову гіпотези підтверджено, мети дослідження досягнуто, завдання виконано.

Дослідження побудоване на ґрунтовній джерельній базі, яку дисертант достатньо систематизував. Вивчення значного масиву джерел філософської та психолого-педагогічної літератури (загалом проаналізовано 763 найменувань, з яких 64 іноземними мовами) дало автору підстави для формулювання обґрунтованих наукових висновків.

Достовірність і аргументованість результатів. Привертає увагу своєю обґрунтованістю програма проведення дослідно-експериментальної роботи дослідження, яка забезпечила наукову цінність отриманих результатів. Дисертант експериментально перевірів ефективність системи підготовки майбутніх учителів трудового навчання та технологій до організації позаурочної художньо-технічної діяльності учнів, апробував методики теоретичної, практичної, методичної підготовки майбутніх учителів трудового навчання та технологій до організації позаурочної художньо-технічної діяльності учнів. Розробив та експериментально перевірів ефективність комплексу навчально-методичного забезпечення для підготовки майбутніх учителів трудового навчання та технологій до організації позаурочної художньо-технічної діяльності учнів. Діагностував результати впровадження системи, методик і навчально-методичного комплексу через визначення рівня готовності майбутніх учителів трудового навчання та технологій до організації позаурочної художньо-технічної діяльності учнів. Тривалість, масовість і масштабність педагогічного експерименту, його багатоплановість, різноманітність і цілеспрямованість, ретельність обробки з широким використанням методів математичної статистики дали можливість автору дисертаційного дослідження обрати оптимальний, як на наш погляд, шлях раціонального вирішення поставлених завдань дослідження.

Констатувальний і формувальний експерименти чітко сплановані, вірогідність одержаних результатів доведено шляхом застосування методів

математичної статистики (χ^2 -критерій Пірсона).

Висновки до розділів достатньо повно характеризують зміст дослідження.

Значення одержаних результатів для науки й практики та рекомендації щодо їх можливого використання. Практична значущість дисертаційного дослідження полягає у розробленому педагогічному супроводі майбутніх учителів технологій: освітньо-професійні програми, навчальні плани підготовки студентів за спеціальністю 014 «Середня освіта. Трудове навчання та технології» за першим (бакалаврським) та другим (магістерським) рівнями вищої освіти; навчальні програми дисциплін «Основи теорії трудового навчання», «Методика трудового навчання», «Теорія і методика виховної роботи», «Теорія і методика позаурочної художньо-технічної діяльності учнів»; навчальні й навчально-наочні посібники «Методика виховної роботи», «Теорія і методика навчання технологій», «Теорія та методика трудового навчання», «Логіко-структурні схеми з декоративно-прикладного мистецтва (вишивка, плетіння гачком та в'язання спицями)»; практикуми «Методика трудового навчання» та «Теорія та методика виховної роботи»; курс лекцій «Теорія та методика виховної роботи»; програми та методичні рекомендації щодо проходження педагогічних практик майбутніми учителями трудового навчання та технологій у закладах позашкільної й загальної середньої освіти; методичні рекомендації щодо підготовки майбутніх учителів трудового навчання та технологій до організації позаурочної художньо-технічної діяльності учнів у закладах вищої освіти; конспекти лекційних занять з дисциплін «Основи теорії трудового навчання», «Теорія та методика виховної роботи», «Теорія і методика позаурочної художньо-технічної діяльності учнів», «Декоративно-прикладне мистецтво», «Історія декоративно-прикладного мистецтва»; комплект ділових ігор і кейсів, система мультимедійних презентацій, засобів контролю й візуалізації навчальної інформації до них.

Основні положення, результати і висновки дисертаційного дослідження можуть бути використані в процесі професійної підготовки майбутніх учителів трудового навчання і технологій у закладах вищої освіти, розробки нормативних і варіативних навчальних курсів для означених фахівців. Матеріали навчальних посібників, практикумів, курсу лекцій, методичних рекомендацій можуть бути використані в подальших дослідженнях з проблем підготовки майбутніх учителів трудового навчання та технологій та інших проблем, пов'язаних з організацією позаурочної діяльності учнів загалом. Практичне значення дослідження підтверджується можливістю використання його результатів не тільки у закладах вищої освіти під час підготовки майбутніх педагогів до організації позаурочної діяльності учнів, а також застосовування в освіті дорослих та у післядипломній освіті, підвищенні кваліфікації та перепідготовці кадрів з метою формування у педагогів готовності до організації позаурочної діяльності учнів.

Результати дослідження впроваджено в освітній процес Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини (довідка № 857/01 від 16.04.2019 р.), Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка (довідка № 843 від 13.05.2019 р.), Національного

університету «Чернігівський колегіум» імені Т. Г. Шевченка (довідка № 15 від 14.05.2019 р.), Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова (довідка № 12 від 21.05.2019 р.), Державного вищого навчального закладу «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди» (довідка № 408 від 22.05.2019 р.), Рівненського державного гуманітарного університету (довідка № 01-12-48 від 05.06.2019 р.), Криворізького державного педагогічного університету (довідка № 09/1-277/3 від 5.06.2019 р.), Комунального вищого навчального закладу «Херсонська академія неперервної освіти» (довідка № 01-23/407 від 07.06.2019 р.), Хмельницького національного університету (довідка № 71 від 10.06.2019 р.).

Висновки до дисертаційного дослідження адекватні його завданням, повною мірою відображають зміст і структуру дисертації, чітко сформульовані, несуть конкретне смислове навантаження, забезпечують цілісне сприйняття дисертаційної роботи.

Мовностилістична культура дисертації належна, хоч не позбавлена певних огріхів. Бібліографічний опис у списку літератури зроблено з дотриманням сучасних установлених вимог.

Цінним у дисертаційній роботі І.П. Андрощука, з нашої точки зору, є те, що автором вперше: обґрунтовано й розроблено авторську концепцію професійної підготовки майбутніх учителів трудового навчання та технологій до організації позаурочної художньо-технічної діяльності учнів на методологічному, теоретичному, практичному й методичному рівнях; розроблено та експериментально перевірено систему професійної підготовки майбутніх учителів трудового навчання та технологій до організації позаурочної художньо-технічної діяльності учнів, що реалізується на організаційно-мотиваційному, практично-методичному й діяльнісно-творчому етапах; виокремлено й обґрунтовано організаційно-педагогічні умови професійної підготовки майбутніх учителів трудового навчання та технологій до організації позаурочної художньо-технічної діяльності учнів: організація профорієнтаційної роботи з метою відбору студентів вмотивованих на позаурочну художньо-технічну діяльність з учнями, оновлення змісту підготовки майбутніх учителів трудового навчання та технологій з урахуванням сучасних вимог професійної діяльності, залучення майбутніх учителів трудового навчання та технологій до позаурочної художньо-технічної діяльності під час педагогічних практик, активне використання сучасних педагогічних технологій, зорієнтованих на розв'язання професійних завдань; комплексна реалізація виховного потенціалу позаурочної художньо-технічної діяльності в процесі підготовки майбутніх учителів трудового навчання та технологій, розроблення та впровадження навчально-методичного комплексу у підготовку майбутніх учителів трудового навчання та технологій; визначено зміст поняття «позаурочна художньо-технічна діяльність учнів» та її структурні компоненти (цільовий, організаційний, суб'єктний, змістовий, процесуальний); удосконалено зміст підготовки майбутніх учителів трудового навчання та технологій на основі доповнення тем професійної та практичної підготовки та введення навчальної дисципліни «Теорія і методика позаурочної художньо-технічної діяльності

учнів»; удосконалено методику проектування змісту, яка забезпечує реалізацію цілей підготовки в особистісному, когнітивному, діяльнісному й методичному напрямках і здійснюється на цільовому, основному та діагностувально-коригувальному етапах; удосконалено методики теоретичної, практичної та методичної підготовки майбутніх учителів трудового навчання та технологій на основі розроблення комплексу навчально-методичного забезпечення й виокремлення ефективних форм і методів підготовки студентів до організації позаурочної художньо-технічної діяльності учнів.

Повнота викладення наукових положень, висновків і рекомендацій дисертації в опублікованих працях. У наукових працях повною мірою віддзеркалено всі розділи рецензованої дисертації. До того ж матеріали дисертаційної роботи І.П. Андрощука були оприлюднені на багатьох міжнародних, всеукраїнських науково-практичних конференціях і форумах, засіданнях кафедр базових закладів вищої освіти, що свідчить про досить широку апробацію результатів дослідження.

Відповідність змісту автореферату основним положенням дисертації. Ознайомлення з текстом автореферату дисертації дає підстави стверджувати, що за структурою і змістом він відповідає вимогам, що ставляться МОН України. У тексті автореферату відображено основні положення, зміст, результати і висновки здійсненого І.П. Андрощуком дисертаційного дослідження. Наголосимо, що зміст автореферату та основні положення дисертації є ідентичними.

Результати проведеного дослідження дають підстави стверджувати, що поставлені завдання реалізовано, мета досягнута, сукупність отриманих наукових положень має важливе значення для професійної педагогіки.

Дискусійні положення та зауваження. Високо оцінюючи докторську дисертацію Ігоря Петровича Андрощука вважаємо за необхідне висловити певні зауваження та проаналізувати дискусійні моменти щодо вирішення досліджуваної проблеми:

1. Як відомо, міждисциплінарний підхід до підготовки майбутніх фахівців набуває характеру світової тенденції. На нашу думку, більш поглиблений аналіз його реалізації на прикладі синтезу мистецтв дозволив би виявити специфіку підготовки педагогів з урахуванням оновлення її змісту.

2. У дисертації аналізується вітчизняний та зарубіжний досвід щодо підготовки вчителів технологій. Виокремлення матеріалів у методичні рекомендації в кінці роботи дало б змогу краще презентувати результати дослідження дисертантом та значно осучаснити освітню програму підготовки такого фахівця в Україні.

3. В описі змістової характеристики позаурочної художньо-технологічної діяльності учнів (підрозділ 2.1), на наш погляд, недостатньо приділено уваги художньо-графічній підготовці.

4. Доцільно було б більш широко відобразити використання педагогічних технологій на етапах дизайн-підготовки учнів загальноосвітньої школи, яка передбачена навчальною програмою з трудового навчання і технологій.

5. Позначення додатків (ст. 521 та ст. 567) потребує уточнення.

Незважаючи на висловлені зауваження та побажання, докторська дисертація І.П. Андрощука заслуговує високої наукової оцінки.

Загалом, висловлені зауваження мають рекомендаційний і дискусійний характер, тому не ставлять під сумнів отримані наукові результати та повністю можуть бути виправленими у подальшій науковій роботі дисертанта.

Аналіз дисертаційної роботи, автореферату та опублікованих наукових праць дає підстави для висновку, що дисертація Ігоря Петровича Андрощука «Теоретичні і методичні засади професійної підготовки майбутніх учителів трудового навчання технологій до організації позаурочної художньо-технічної діяльності учнів» за актуальністю і глибиною, рівнем узагальнення та обсягом, повнотою викладу її основних результатів відповідає вимогам пунктів 9, 11-14 «Порядку присудження наукових ступенів», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України № 567 від 24.07.2013 р., а її автор Андрощук Ігор Петрович заслуговує присудження наукового ступеня доктора педагогічних наук із спеціальності 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти та спеціальності 13.00.07 – теорія і методика виховання.

Офіційний опонент:

доктор педагогічних наук, доцент
професор кафедри інноваційних та
інформаційних технологій в освіті
Навчально-наукового інституту
педагогіки, психології, підготовки
фахівців вищої кваліфікації Вінницького
державного педагогічного університету
імені Михайла Коцюбинського

В. М. Бойчук

В. М. Бойчук

